

Prof. dr hab. Wiktor Oktaba

Wiktor Oktaba, profesor zwyczajny nauk matematycznych, o specjalności statystyka matematyczna, urodził się 16 kwietnia 1920 r. w Kijowie. Ukończył Miejskie Gimnazjum Męskie im. płk. Leopolda Lisa-Kuli w Warszawie w 1938 r. i podjął studia matematyczne na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1944-1947 studiował na UMCS, uzyskał stopień magistra matematyki w roku 1947. Od 1945 r. był asystentem w Katedrze Matematyki UMCS, a w latach 1948-1952 starszym asystentem w Katedrze Statystyki Matematycznej UMCS w Lublinie. W roku akademickim 1948/49 prowadził wykłady dla ekonomistów na Wydziale Ekonomicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. We wrześniu 1948 roku przebywał na stypendium Ministerstwa Oświaty i Szkolnictwa Wyższego w Instytucie Doświadczalnym im. Nenckiego w Łodzi.

Od 1952 r. W. Oktaba został zatrudniony na stanowisku adiunkta i kierownika w Katedrze Statystyki Matematycznej Wydziału Rolnego UMCS, którą to Katedrę organizował od podstaw.

W 1957 r. uzyskał stopień kandydata nauk matematycznych na Wydziale Mat.-Fiz.-Chem. UMCS, w 1959 r. –docent, w roku akademickim 1959/60 był stypendystą Fundacji Rockefellera w Iowa State University, USA. W 1966 r. –tytuł profesora nadzwyczajnego nauk matematycznych, a w 1971 r. –profesora zwyczajnego.

W latach 1953-1990 był kierownikiem Katedry Statystyki Matematycznej i Instytutu Zastosowań Matematyki.

W latach 1960-62 był prodziekanem Wydziału Rolniczego WSR, w 1962-66 dziekanem tegoż Wydziału, a w latach 1968-69 prorektorem WSR w Lublinie. W latach 1970-76 był członkiem Komisji Informatycznej przy Ministrze Oświaty i Szkolnictwa Wyższego.

Prof. Oktaba prowadził wykłady z matematyki, statystyki matematycznej oraz rachunku prawdopodobieństwa, w 1966/67 wykładał statystykę matematyczną w Instytucie Matematycznym PAN w Warszawie.

Prof. W. Oktaba był współorganizatorem Polskiego Towarzystwa Biometrycznego we Wrocławiu (1949-54) i jest przewodniczącym Rady Naukowej tego Towarzystwa (1976-). Od 1970 jest naczelnym redaktorem *Colloquium Biometrycznego*.

Jest członkiem National Polish Group of the International Biometric Society (1992-), członkiem International Statistical Institute, Holandia (1976-), The Biometric Society, USA (1974-), The American Institute in the Division of Administrative Research (1984-), a w

latach 1962-82 był członkiem The Institute of Mathematical Statistics, USA, od 1947 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego, był skarbnikiem (1947-55) oraz wiceprezesem Oddziału Lubelskiego tego Towarzystwa, członkiem Komisji Zastosowań Matematyki PTM w Warszawie (1972-75), członkiem Komitetu Rozwoju Statystyki Matematycznej IMPAN w Warszawie (od 1972 r.).

Był też członkiem rad naukowych COBORU w Słupi Wielkiej, IUNG w Puławach, Instytutu Organizacji i Zarządzania WSI w Lublinie. W 1971 r. zorganizował Pracownię Matematyki na AM w Lublinie. Od 1970 r. jest organizatorem corocznych konferencji naukowych o nazwie *Colloquium Biometryczne*.

Szeroko znane, znaczące i oryginalne osiągnięcia naukowe prof. W. Oktaby obejmują zróżnicowany zakres tematyczny i dotyczą następujących problemów: regresji, analizy wariancji jednej i wielu zmiennych, estymacji komponentów wariacyjnej, estymacji i weryfikacji hipotez dla jednozmiennych modeli stałych niepełnego rzędu, teorii układów eksperymentalnych, wielozmiennej analizy ze szczególnym uwzględnieniem modeli Zyskinda-Martina, teorii brakujących obserwacji i algebry macierzy. Zainteresowania profesora koncentrowały się także na historii teorii eksperymentu, statystyki matematycznej i rachunku prawdopodobieństwa. Wyniki badań profesora, mające charakter teoretyczny jak i aplikacyjny, zostały opublikowane w 215 pracach. Ponadto jest on autorem 11 książek, w tym 5 szeroko znanych podręczników akademickich mających wiele wydań, autorem lub współautorem 8 słowników wielojęzycznych ze statystyki matematycznej, rachunku prawdopodobieństwa, teorii eksperymentu i biometrii, licznych recenzji prac naukowych (ok. 150). Uczestniczył też w badaniach w ramach tematów międzyresortowych.

Praca naukowa profesora opierała się na współpracy z IMPAN w Warszawie i Wrocławiu, Instytutem Podstaw Informatyki PAN w Warszawie, Katedrami z Wrocławia, Warszawy, Poznania, Lublina i innych miast w Polsce oraz redakcjami zagranicznymi (Moskwa, Bukareszt, Jassy, Sofia, Praha, Berlin, Budapeszt, Wilno, Helsinki). Profesor W. Oktaba brał udział w licznych krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych w Europie, Azji i Ameryce (łącznie w 18 krajach) prezentując na nich wyniki swoich badań.

W 1973 r. był przewodniczącym referatu pt. „Statystyka matematyczna” na II Kongres Nauki Polskiej.

Był organizatorem cotygodniowych seminariów ze statystyki matematycznej w kierowanej przez siebie Katedrze (Instytucie). Kierował 37 pracami magisterskimi ze statystyki matematycznej studentów UMCS. Promował 17 doktorów, opiekował się

habilitacjami pracowników Katedry (Instytutu). Wykształcił liczną i wartościową kadre statystyków – matematyków.

Za swoje osiągnięcia naukowo-badawcze, organizacyjne oraz dydaktyczne został odznaczony i wyróżniony łącznie 56 orderami, medalami, odznaczeniami i nagrodami. Wśród nich są między innymi: Krzyż Komandorski OOP (1990 r.), Krzyż Oficerski OOP (1979 r.), Krzyż Kawalerski OOP (1964 r.), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1976 r.), Medale z okazji X Lecia Polski Ludowej, 40-lecia PRL, Odznaka Tysiąclecia Państwa Polskiego, Medal PAN im. Oczapowskiego, Medale Wydziałów Rolniczego i WTR AR w Lublinie, liczne nagrody PAN, Ministra i Rektora, ale także jest i Złota Płyta za osiągnięcia w statystyce matematycznej przyznana przez The American Biographical Institute, Raleigh, North Carolina, USA.

Zasługi profesora W. Oktaby zostały również docenione w opublikowanych na świecie i w Polsce notach biograficznych.